

CALEA MÂNTUIIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Ortodoxia

Prima Duminică a Postului Mare este numită în calendarul ortodox Duminică Ortodoxiei. În această Duminică Biserica își reactualizează memoria ei istorică, prin care conștientizează faptul, că ea a parcurs mai multe etape istorice, când a fost grav confruntată cu tot felul de învățături greșite – erezii – pe care le-a respins, restabilind adevărul de credință și făcând să strălucească în Biserică și peste lume lumina adevărului dumnezeiesc.

Ortodoxia înseamnă din punct de vedere etimologic, dreapta credință, credința cea adevărată în Dumnezeu și în iubirea Lui față de oameni și manifestarea acesteia ei fără întrerupere în toate timpurile și locurile. Ortodoxia nu este numai credința adevărată sau dreaptă, ci ea este, în același timp, și dreaptă viețuire, ce izvorăște din dreapta credință.

Ortodoxia este învățătura cea adevărată a Evangheliei lui Hristos sau „învățătura mântuitoare a creștinismului” (Origen, Despre principii, VI, 1, 1, trad. rom. „Părinți și scriitori bisericești”, București 1979, p. 262). Aceasta înseamnă, că Biserica Ortodoxă a păstrat cu fidelitate comoara de învățatură și viață pe care a descoperit-o Iisus Hristos, pe care au propovăduit-o Apostolii Domnului și pe care Părinții Bisericii din primele veacuri creștine au aprofundat-o și au explicat-o pentru mântuirea oamenilor. Marile învățături ale Bisericii au fost precizate, ca dogme, la cele șapte sinoade ecumenice, începând cu cel de la Niceea, din anul 325, și, încheindu-se cu Sinodul al VII-lea Ecumenic, tot de la Niceea, din anul 787, care a precizat învățătura despre cinstirea sfințelor icoane, ca o confirmare reală a Întrupării Fiului lui Dumnezeu. Aceste sinoade au statornicit, pe temeiul Revelației divine, adevărul despre Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, despre Persoana Mântuitorului Hristos, despre Duhul Sfânt, despre Maica Domnului, despre Biserică, Taine și învierea morților, așa cum avem aceste învățături în crezul

niceo-constantinopolitan. Prin Ortodoxie mai înțelegem pe toate Bisericile Ortodoxe locale, organizate după principiul canonic teritorial și național, ca Biserici autonome și autocefale, având fiecare conducere sinodală proprie. Aceste Biserici se află între ele într-o unitate dogmatică deplină, adică în credință, în comuniune sacramentală, în Taine și împărtășindu-se împreună din potirul euharistic și având aceeași structură canonică și organizatorică.

Deci, Ortodoxia se bazează pe mărturisirea aceleiași credințe apostolice până astăzi, ținându-se strâns unită de Întemeietorul și Capul Bisericii Iisus Hristos, Cel Care a adus lumii comoara de viață și înțelepciune pe care trebuie să o primească fiecare om care vrea „să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină” (cf. I Timotei 2, 4).

Ortodoxia nu poate fi separată de unitatea Bisericii, de sfințenia, sobornicitatea și apostolicitatea ei. Cu alte cuvinte, Biserica Ortodoxă cheamă lumea la sfințirea vieții, la înnoirea ființei umane, prin efort personal, ajutat de harul lui Dumnezeu, împărtășit credincioșilor prin Sfintele Taine ale Bisericii.

Această Duminică este onomastica Bisericii, pentru ca toate mădulele Bisericii să simtă o legitimitate în plus a credinței și a mărturiei lor într-o vreme când adevărurile Ortodoxiei nu sunt peste tot și de către toți oamenii înțelese, așa cum le-a descoperit și învățat Iisus Hristos, așa cum le-a înțeles și propovăduit Biserica de la începutul existenței ei istorice și până astăzi și așa cum se cuvine să fi e asumate, trăite și mărturisite de către toți credincioșii, spre a dobândi mântuirea.

Postul Paștilor începe cu această Duminică, a Ortodoxiei, pentru a evidenția faptul, că urcarea pe prima treaptă a Postului Mare nu poate avea

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Duminica Ortodoxiei

„În vremea aceea Iisus voia să plece în Galileea și a găsit pe Filip. Și i-a zis Iisus: Urmează-Mi. Iar Filip era din Betsaida, din cetatea lui Andrei și a lui Petru. Filip a găsit pe Natanael și i-a zis: Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege și proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret. Și i-a zis Natanael: Din Nazaret poate fi ceva bun? Filip i-a zis: Vino și vezi. Iisus a văzut pe Natanael venind către El și a zis despre el: Iată, cu adevărat, israelit în care nu este vicieșug. Natanael I-a zis: De unde mă cunoști? A răspuns Iisus și i-a zis: Mai înainte de a te chema Filip, te-am văzut când erai sub smochin. Răspunsu-l-a Natanael: Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești regele lui Israel. Răspuns-a Iisus și i-a zis: Pentru că ți-am spus că te-am văzut sub smochin, crezi? Mai mari decât acestea vei vedea. Și i-a zis: Adevărat, adevărat zic vouă, de acum veți vedea cerul deschizându-se și pe îngerii lui Dumnezeu suindu-se și coborându-se peste Fiul Omului.” (Ioan 1, 43-51)

Prima Duminică din post, Duminica Ortodoxiei, ne pregătește o altă treaptă a sușului duhovnicesc pe care-l parcurgem spre Praznicul Învierii Domnului, continuând perioada Triodului cu o perspectivă amplă asupra dreptei credințe păstrată nealterată în Biserica Ortodoxă. Duminica Ortodoxiei a fost instituită de patriarhul Metodie al Constantinopolului, la 11 martie 843 pentru a fi sărbătorită în fiecare an în prima Duminică a Postului Mare conform Sinodiconului Ortodoxiei.

Duminicile precedente ne-au înfățișat câteva modele de viețuire, de raportare a noastră față de semenii, de Dumnezeu și de păstrare a comuniunii harice cu Acesta prin rugăciune neîncetată, cum ne îndeamnă și Sf. Ap. Pavel în Epistola I către Tesaloniceni 5, 17-18 „Rugați-vă neîncetat. Dați mulțumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus, pentru voi.”. Iubirea din sânul familiei trebuie luată drept model și aplicată prin extrapolare și față de semenii noștri. Pilda fiului risipitor reliefează dragostea nemărginită a unui părinte față de fiul său. O astfel de iubire față de semenii așteaptă și Hristos de la noi. Cu cea mai mare poruncă dată de Hristos ucenicilor, cea a iubirii („Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul”. Ioan 13, 34), putem începe și noi ascen-

siunea spre desăvârșire. Fiind alături de semenii aflați în suferințe, răspunzând afirmativ celor ce ne solicită sprijinul nu facem altceva decât să ne apropiem de Dumnezeu („Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut.” Matei 25, 40).

Acestea reprezintă câteva modele care ne disting ca păstrători ai dreptei credințe, dar mai ales ca trăitori, ca adevărați creștini. Ortodoxia presupune învățătura despre Dumnezeu, despre lumea înconjurătoare și despre om, adevărata credință păstrată și transmisă de-a lungul veacurilor. O adevărată simbioză între dogma scrisă și învățătura transmisă prin obiceiuri și tradiții până în zilele noastre, o sinteză dintre teorie și practica vieții. Comoara cea mai de preț, ortodoxia, s-a conturat, păstrată și transmisă în mod nealterat prin stăruința și nevoița Sfinților Părinți, prin jertfele martirilor și sângele mucenicilor, a mărturisitorilor și prin viețile pustnicilor.

Elementul central care leagă ortodoxia reprezintă iubirea care înlătură egoismul și egocentrismul aducând universalismul iubirii și al jertfei lui Hristos care S-a dat pe Sine drept răscumpărare pentru a ne aduce pe noi la starea dintâi.

Continuare în pagina 2

Pr. Adrian HANȚIU

Din sumar

► Împlinirea a cinci ani de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Părintelui Profesor Dr. Ilie Moldovan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu...

pagina 3, Stelian Gomboș

► Știri

pagina 4

Duminica Ortodoxiei

Urmare din pagina 1

Ortodoxia este reliefată prin jertfa săvârșită la fiecare Sfântă Liturghie, unde se actualizează jertfa nesângeroasă, unde creștinii aflați în rugăciune devin o comuniune harică prin împărțirea cu Trupul și Sângele Lui Hristos, prin prezența Duhului Sfânt și a sfinților îngeri care slujesc în chip nevăzut. Taina Bisericii Ortodoxe se află în strânsă legătură cu Iisus Hristos și credincioșii care intră în comuniune euharistică cu El. Dacă ne referim la prezența icoanelor în cultul Bisericii Ortodoxe, putem spune că „Icoanele sunt imagini liturgice” care devin „parte integrantă a slujirii liturgice, căci ceea ce textele sfinte și imnele exprimă în cuvinte, imaginile sfinte arată prin linii și culori” (Nikolai Ozolin, *Iconografia Ortodoxă a Cincizecimii*, trad. Vasile Manea, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2002, p22). Icoanei i se poate aplica noțiunea de taină, deoarece mesajul ei nu poate fi înțeles decât în harul și mediul său natural care este viața sacramentală și liturgică a bisericii.

Duminica Ortodoxiei reprezintă triumful Ortodoxiei în fața tuturor ereziilor. Ortodoxia a doborât credința eronată a celor care se împotriveau cinstirii Sfințelor Icoane și care susțineau că cinstirea icoanelor reprezintă o închinare la idoli și că icoanele trebuie scoase din biserică. Sinodul al VII-lea Ecumenic de la Niceea din anul 787 a examinat cu atenție problema disputei asupra icoanelor, cercetând Sfânta Scriptură dar și învățăturile Sfinților Părinți și a stabilit că „cinstea Icoanei trece la Chipul cel întâi, și cel ce se închină Icoanei se închină întru ea, Ipostasului celui scris în ea” (*Pidalion, (Cârma Bisericii Ortodoxe)*, Ed. Credința Strămoșească, 2004, p. 322-323). Încă din Vechiul Testament Dumnezeu i-a poruncit lui Moise să ridice acoperământul împăcării și doi Heruvimi de aur turnați, „Acolo, între cei doi heruvimi de deasupra chivotului legii, Mă voi descoperi și îți voi grăi de toate, câte am a porunci prin tine fiilor lui Israel” (Ieșire 25, 22). Cei ce se împotrivesc cinstirii icoanelor se bazează pe porunca dată de Dumnezeu în Vechiul Testament, de a nu-ți face chip cioplit căruia să i te închini (Deuteronom 5, 8-9), însă interpretează în mod eronat o poruncă dată de Dumnezeu prin care se interzice idolatria.

Icoana este o formă de reprezentare a originalului. Cuvântul icoană, de origine greacă, are înșușirea de chip și este

folosit cu aceeași semnificație și în Cartea Facerii unde „a zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră”. Cea mai vie și mai naturală icoană este însuși Iisus Hristos, Fiul Lui Dumnezeu care este „chipul lui Dumnezeu” (II Corinteni 4, 4). Această înfățișare au văzut-o Apostolii și cei din acea vreme, dar mai mult au ajuns să-L și cunoască pe Dumnezeu, înfățișat oamenilor abia după întrupare, când „Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1,14). Apostolii au fost cei mai fericiți că au putut să-L vadă și să-L asculte. Iisus Hristos i-a fericit spunându-le „Dar fericiți sunt ochii voștri că văd și urechile voastre că aud. Căci adevărat grăiesc vouă că mulți prooroci și drepti au dorit să vadă cele ce priviți voi, și n-au văzut, și să audă cele ce auziți voi, și n-au auzit” (Matei 13,16-17). Astăzi noi ne bucurăm că Îl vedem cu ochii minții și Îl auzim prin glasul Sfintei Evanghelii, dar mai mult decât atât Îl cinstim când I ne închinăm cu evlavie în fața Sfințelor Icoane.

Sfintele Icoane și diferitele scene biblice împodobesc cu cinste Biserica, făcând o vie mărturisire a drepte credințe, reprezentând un mod de a-l transpune pe creștin într-o altă dimensiune și de a-l uni în chip tainic cu Hristos. Astfel constatăm că icoanele sunt privite cu ochiul credinței, „iar credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute” (Evrei 11, 1). Credința însăși este darul oferit nouă pentru a-L vedea pe Dumnezeu aici pe pământ dar mai ales o prefigurare a celor viitoare pe care nu le vedem, dar suntem convinși că Dumnezeu ni le-a pregătit („*Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii*” Matei 25, 34).

Cinstim Icoana Mântuitorului precum și icoanele sfinților ca semn al recunoștinței față de ceea ce au făcut cei reprezentați în ele pentru noi, spre un mai mare folos duhovnicesc al nostru.

Evanghelia rânduită a se citi în prima duminică din Postul Mare, a Ortodoxiei, ne oferă un model de credință curată, slujire adevărată, mărturisire a drepte credințe, gând curat și dorul arzător după Mesia. Întâlnirea dintre Hristos și Natanael scoate în evidență înfățișarea unui adevărat ucenic. Sufletul creștinului curat, cu dragoste și fără vicleșug ne arată încă o dată

ce înseamnă ortodoxia, căci mai înainte de a-l cunoaște Natanael pe Dumnezeu, Acesta i-a cercetat sufletul. Din aceasta putem deduce că pe fiecare dintre noi ne cunoaște Dumnezeu, mai înainte ca noi să-L cunoaștem, căci El își cunoaște oile Sale (Ioan 10, 14). Natanael a aflat de Hristos de la Filip, însă se vede că Dumnezeu binevoiește ca întâlnirea lor să fie posibilă, dezvăluind un „israelit în care nu este vicleșug” dar și modul tainic în care l-a văzut sub smochin. În viața lui Natanael era o taină știută numai de el și de mama lui. Pentru a scăpa de mânia lui Irod, mama lui l-a ascuns sub frunzele unui smochin, după cum relatează Sfântul Vasile ce Mare și Sfântul Grigorie Teologul. O altă explicație ar fi că Natanael era un evreu credincios ce aștepta venirea lui Mesia și era dedicat studierii Sfintei Scripturi. După Sfânta Tradiție, Natanael poate fi identificat cu Apostolul Bartolomeu sau cu Mirele din Cana Galileii.

Caracterul lui Natanael este caracterul adevăratului creștin care iubește pe Hristos și Biserica Sa. În Simbolul de Credință mărturisim credința într-Una Sfântă Sobornicească și Apostolească Biserică în care s-a păstrat învățătura de credință nealterată transmisă de două milenii după îndemnul Apostolului Pavel „deci, dar, fraților, stați neclintiți și țineți predaniile pe care le-ați învățat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră” (II Tesaloniceni 2, 15). Virtuțile creștinilor ortodocși: credința, dragostea, bunătatea, blândețea, îndelunga răbdare, facerea de bine și mângâierea au crescut în frumoasa Biserică a Lui Hristos și au rodit îmbelșugat, trăgându-și seva din porunca iubirii dată de Hristos Apostolilor. Toate acestea s-au conturat în Biserică, acolo unde se află Duhul Sfânt, desăvârșitorul Tainelor, Cel care a dat Ortodoxiei actul mântuirii omului prin Iisus Hristos.

Viața unui adevărat creștin gravitează în jurul Bisericii, acolo unde prima dată se întâlnește prin Taina Botezului cu Hristos, „Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”. Devenind astfel fii ai Bisericii, Hristos se jertfește și pentru noi, cei care avem în suflet flacăra credinței aprinsă în așteptarea Mirelui Ceresc; de aici și îndemnul de a păstra învățătura de credință nealterată, cinstirea icoanelor care reprezintă o comoară inestimabilă a Ortodoxiei și o podoabă a locașurilor de cult și luarea aminte la pregătirea noastră duhovnicească în urcușul spre Învierie.

Ortodoxia

Urmare din pagina 1

loc în afara adevărului, luminilor și frumuseților Ortodoxiei, iar, pe de altă parte, că întreg efortul ascetic al credincioșilor necesar perioadei de Post nu poate fi înțeles și nici desprins de adevărul de credință al Bisericii.

Întreaga perioadă a Postului Mare este susținută și înfrumusețată de Ortodoxie. Viața credincioșilor trebuie să fie înălțată și desăvârșită printr-o bogăție de credință și viață aleasă, așa cum este propusă aceasta de viața de credință și mărturisire a Bisericii. Nu este suficient numai a arăta o râvnă deosebită a credinței și a jertfei în această perioadă, ci fiecare membru al Bisericii trebuie să redobândească etosul misiunii sfinte, de proclamare și trăire a adevărilor credinței, aducând luminile ei în societatea în care trăim. Lumea de astăzi suferă cumplit de pe urma privării ei de călăuzirea și trăirea bogăției de lumină și har a Ortodoxiei.

Începutul Postului Paștilor este un prilej, ca toți creștinii să-și lămurească marile întrebări pe care și le pun în lumina frumuseților drepte credințe. Făcând așa, oamenii vor primi noi impulsuri pentru gândirea, simțirea și faptele lor. Biserica Ortodoxă le este sfătuitoare, încurajatoare și mult-rugătoare pe acest drum. Calea Ortodoxiei este Calea lui Hristos, Adevărul cel veșnic întrupat în istorie, dar, aceasta este și calea pe care o caută omenirea, însetată de viață deplină, de adevăr viu și mântuitor și de lumină mângâietoare. Ortodoxia a biruit lumea, iar prin ea și noi putem fi biruitori.

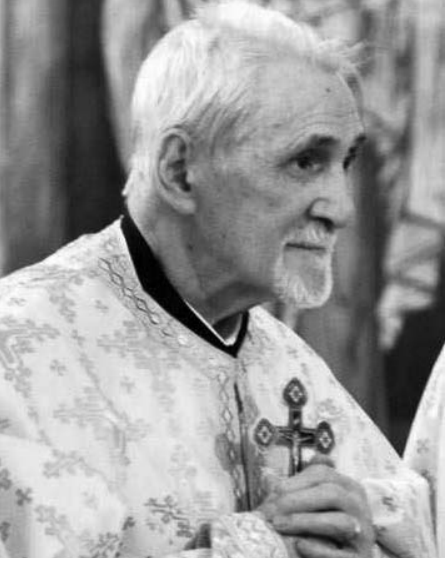
Să alergăm la izvoarele curate și line ale Ortodoxiei, spre a primi hrană, apă vie și puteri sporite, pentru a putea urca cât mai sus pe scara Postului Mare, din vârful căreia să putem sesiza razele crucii mântuitoare și ale Învierii.

Strig

Nu știu să mă rog, că nici cuvântul
Și nici cugetele nu-și au rost.
Prin închipuire-mi bate vântul,
Mâinilor în darn cer adăpost,
Aș psălmii, n-am ghiers și nu știu cântul.

Fac ca pomul, iarna, în grădină
În pământ genunchii mi-i înfig
Și cu inima-nălțată spre lumină
Tac și-aștept ca soarele să vină...
Iar în viscole, mă vaiet și Te strig

Vasile Voiculescu

Împlinirea a cinci ani de la nașterea în viața cea cerească și veșnică a Părintelui Profesor Dr. Ilie Moldovan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu...

Cuprins fiind întotdeauna de respect și recunoștință m-am tot gândit, preț de mai multe clipe, cum să-mi pot exprima, cât mai bine, în câteva rânduri, aceste stări și sentimente față de **Părintele nostru Profesor de Morală – Ilie Moldovan de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din Sibiu** – acum, în aceste momente, cu prilejul împlinirii a cinci ani de la adormirea sa în Domnul, la venerabila vârstă de optzeci și trei de ani, petrecuți în spiritul și duhul bune noastre înțelepciuni și cuminții tradiționale și autentice a poporului nostru românesc!...

În mintea și în inima mea personalitatea precucerniciei sale se conturează și se identifică prin câteva trăsături și calități distincte, și anume: în primul rând prin maturitatea și bogata experiență sau înțelepciune pastorală și duhovnicească, prin atașamentul său față de valorile spirituale, perene ale poporului nostru, prin felul său de a fi foarte firesc și mai puțin sofisticat sau complicat; după aceea prin tenacitatea și perseverența lui, prin dispoziția pe care o avea spre intensificarea eforturilor în vederea rezolvării unei probleme, atunci când situația o cerea; prin cultura teologică și nu numai cu care era înzestrat datorită muncii și tenacității sfinției sale – deoarece a fost un autodidact înăscut și foarte consecvent cu el de-a lungul întregii vieți; prin luciditatea și spiritul critic însoțit de foarte multă înțelegere și condescendență; pe urmă prin spiritul său de disciplină, în primul rând cu propria lui persoană, revelat cu fiecare slujire ori cu fiecare predică sau cuvântare, susținute într-un mod foarte concis, coerent dar și consistent în diferite împrejurări sau cu diferite ocazii!...

De asemenea, a mai avut și calitatea de a fi un om de o sinceritate, discreție și modestie ieșite din comun care îți inspira foarte multă încredere, confort sufleteș și dragoste față de valorile eterne ale spiritualității noastre românești și ortodoxe!...

În ultima vreme a ajuns la o vârstă, respectabilă și venerabilă, la care probabil, s-a gândit tot mai mult la ce a fost în urmă, făcându-și tot felul de bilanțuri, cu gândul și intenția de a-și încheia activitatea, didactică, pastorală și apologetică – misionară, însă, atât eu personal i-am sugerat și l-am încurajat permanent, cât și mulți alți cunoscuți, ucenici și admiratori, să nu renunțe definitiv, la toate aspectele activității sale care a fost, întotdeauna, foarte folositoare multor oameni – studenți, tineri, slujitori ai altarelor sau credincioși ai Bisericii noastre drept măritoare, însă constatăm acum cu toții că momentele și perioadele de suferință din ultimii ani de viață au învins, în cele din urmă!...

Cugetând la activitatea și la personalitatea precucerniciei sale, care a fost foarte bine conturată și cât se poate de autentică și de firească, mă gândesc la darul omului providențial cu care l-a înzestrat Creatorul și Stăpânul nostru al tuturor – Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos – pe care sfinția sa l-a cinstit și l-a slujit cu toată sinceritatea, dragostea și abnegația!...

M-aș bucura să știu că atât contemporanii cât și posteritatea îi vor acorda, totdeauna, cinstea, recunoștința și prețuirea cuvenită pentru tot ce a făcut, pentru ceea

ce este și înseamnă (sau ar trebui să însemne) în conștiința și în memoria noastră colectivă, care, mă rog lui Dumnezeu să nu fie alterată și o spun aceasta cu mare înfrigurare fiindcă, din păcate, noi cam avem „darul” acesta de a ne uita, foarte repede binefăcătorii și înaintașii noștri dar încerc, totuși, să-mi fac un act de încurajare și de optimism și să cred că ori de câte ori va fi pomenit numele său va fi pronunțat cu venerație și respect, pentru tot binele pe care l-a făcut atât oamenilor și care fapte sunt consemnate de către Mântuitorul nostru Iisus Hristos – Arhiereul Cel Veșnic în Împărăția Sa cea cerească și veșnică de care, ne rugăm Lui, să aibă parte; rugăciuni cărora mă alătur și eu, dorind din toată inima ca Dumnezeu să îl ierte și să-l odihnească, să-l numere cu dreptii, în Împărăția Sa cea Cerească, Sfântă și Veșnică!...

Și acum, după această scurtă introducere, în ultimii ani având eu mai multe drumuri la Sibiu, inclusiv la vestita școală teologică – Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna”, m-am hotărât, luându-mi (și) inima în dinți, să vorbesc cu **Părintele Profesor Ilie Moldovan**, o gazdă primitoare și plină de îngăduință, în cadrul unui succint interviu, despre **Euharistie și Mântuire**, despre necesitatea existenței acesteia într-un mod cât se poate de indispensabil, pe drumul nostru către îndumnezeire și, iată ce ne-a răspuns, în cele ce urmează, din prea multa-i sa dragoste și experiență, pe care vreau să-l supun atenției, în cele ce urmează, cu adâncă prețuire și recunoștință, întru amintirea și pomenirea Părintelui Profesor Ilie Moldovan:

Dragostea de Sfânta Euharistie înseamnă Dragostea de Dumnezeu și de a Sa Împărăție!...

1. – Este perceput **Iisus Hristos ca fiind „ieri, azi și în veci Același”** în lumea de astăzi, în condițiile secularizării la care, din păcate, suntem cu toții părtași, într-o mai mică sau mai mare măsură?!...

– **Hristos este Același, noi însă nu.** Trebuie să ne apropiem mai mult de El, în sensul real, **euharistic**, prin învățătura Bisericii, prin Sfintele Taine și prin trăirea creștinească în sânul familiei și peste tot acolo unde locuim și ne desfășurăm activitatea, să simțim că trăiește în noi Dumnezeu. La toate acestea se poate ajunge cu ajutorul catehizării de care suntem încă foarte mulți, lipsiți.

2. – Ce credeți că înțeleg oamenii de astăzi prin noțiunea de **Euharistie** și cum vedeți raportarea lor la acest termen teologic care reflectă o realitate duhovnicească foarte mare, de fapt, cea mai mare?!...

– Mai întâi trebuie explicat termenul **Euharistie**, pentru a înțelege și conștientiza credincioșii importanța termenului și a faptului pe care el îl conține, care este ceva obligatoriu și indispensabil mântuirii.

3. – Mai vedeți, astăzi, **o raportare personală și autentică a credincioșilor la Sfânta Euharistie**, cu alte cuvinte la Sfânta Liturghie ca fiind „Taina tainelor”?!...

– În anul 1986, cu prilejul vizitei sale în România, Patriarhul Ierusalimului – Diodor, după participarea sa la mai multe Sfinte Liturghii a concluzionat că este impresionat de numărul mare de credincioși participanți, dar că este foarte trist pentru faptul că a văzut foarte puțini s-au nu a văzut nici un credincios care să se împărtășească!... **Nu este voie să existe Liturghie fără Împărtășanie!**... În acest sens, de pildă, Părintele Ioan de la Recea îmi mărturisea, plin de emoție că „Mie nu mi-a lipsit liturghia și împărtășania nici chiar în pușcărie, unde am cusut pe partea din spate a maieului Sfântul Antimis, vinul îl aducea un medic într-o sticlă de vin tonic, pâinea și apa o rețineam din hrana și din alimentele primite și așa

mai departe”... Găsirea unei explicații la toată această situație ne duce cu gândul la existența tainei lui Dumnezeu!... Astăzi încă nu prea știm (cum) să ne raportăm la Sfânta Împărtășanie dar suntem în drum spre, căci Împărtășania înseamnă câștigarea Împărăției lui Dumnezeu de aici, cu alte cuvinte este vorba de îndumnezeirea prin har, care se face încă din această viață.

4. – În altă ordine de idei, care vedeți a fi termenul corect de abordare a acestei probleme: – acela de deasă împărtășanie, rară împărtășanie, cu vrednicie, fără, cu pregătire sau fără, ori continuă împărtășanie?!... Care este, cu alte cuvinte, poziția Sfinților Părinți cu privire la această problemă?!...

– Răspunsul meu este: **Continuă Împărtășanie**, iar cât privește vrednicia, noi preoții sfărâmăm Sfintele, după cum citim în rugăciunea de după **Epicleza Euharistică** ce zice: „Se sfărâmă și se împarte Mielul lui Dumnezeu, Cel ce se sfărâmă și nu se desparte, Cel ce se mănâncă și niciodată nu se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește” – argument pentru **continua împărtășanie**. În ce privește **vrednicia**, aceasta este un dar de la Dumnezeu și nicidecum meritul nostru!... Motivele invocării nevredniciei, cu canoanele, să știți că sunt din lipsa de dragoste și să se mai știe că Liturghierul care cuprinde rugăciunile de taină speciale pe care le citește preoții, trebuie să fie concrete, vii, personale iar nu doar teoretice și abstracte în idei!...

5. – Care este diferența de curente, de opinii sau de abordare referitor la practica împărtășării credincioșilor la slavi, români și greci și de ce asistăm la evidențierea acestor deosebiri de abordare a aceluiași fenomen, dacă pot să mă exprim cu aceste cuvinte?!...

– Este o greșală de prețuire a lui Iisus Hristos, că dacă îl iubești cu adevărat nu te crampezi în aceste deosebiri, din moment ce este vorba de unul și același lucru, **în fond de același text liturgic – cu același conținut!**... Este dureros că există aceste deosebiri și, drept urmare, să ne străduim ca acolo unde ne aflăm noi, să fie desființate, deoarece nu este mai importantă tălcuirea lingvistică și cea tipiconală decât receptarea Harului Divin!...

6. – Este lumea bisericească contemporană suficient de conștientă de **valoarea și supremația acestei Sfinte Taine**, care nu abordează o simplă practică liturgică **ci pe ea se sprijină, de fapt, toată viața noastră eclesiolologică, soteriologică și, îndeosebi, cea eshatologică!**!...

– Este deplin corigentă din păcate, de la A la Z, de la Ortodoxie la Catholicism și de la A la Ω!...

7. – Avem noi, astăzi, bine structurată și articulată o teologie a Sfințelor Taine și, în special, a Sfintei Liturghii?!...

– Din nefericire lipsește evlavia cu privire la trăirea în Iisus Hristos, permanentă, și numai Bunul Dumnezeu poate remedia lucrul acesta!...

8. – Din punct de vedere moral – duhovnicesc cum ne raportăm noi la Sfânta și Dumnezeiasca Împărtășanie, în condițiile în care, la momentul potrivit din cadrul Sfintei Liturghii se împărtășesc foarte puțini oameni, gândindu-mă, aici, la situația de la noi din țară?!...

– Ar trebui să ne raportăm printr-o durere adâncă și prin începutul unei răvne a mântuirii ce are în centrul ei tocmai pe Cel care ne mântuie. Dacă El este Centrul, atunci haideți să mergem cu toții la El!... La Dumnezeu nici un lucru nu este cu neputință. Ferice de cel care, indiferent de vârstă și în ce rost al vieții se află, se întoarce la trăirea cu Iisus Hristos, fiindcă prin aceasta el se face apostol și pentru alții!... Ca o concluzie aș susține că, pentru a scoate asemenea apostoli trebuie să

ajungem la sacrificiul apostolic și misionar de reunire a Bisericilor și de revenire la trăirea primilor apostoli, astfel încât, **Sfânta Euharistie** trebuie să fie și temelul unității creștine a reunirii Bisericilor, a mișcării ecumenice autentice, încununată fiind de strădania îndumnezeirii de pe pământ către cer!...

9. – Cine ar trebui să-și asume vina sau responsabilitatea pentru abordarea, de multe ori, destul de superficială a acestei probleme fundamentale a spiritualității noastre?!...

– Să nu căutăm vinovați ci să mergem încrezători cu convingerea că Dumnezeu ne poate ierta de păcatul delăsării duhovnicești, și rugându-ne ca El să ne ia de mână, ca prin potir să ajungem acolo unde am fost, în paradis!... Așadar, Iisus Hristos prin Euharistie ne reîntoarce la El, unde datorită comuniunii euharistice vom ajunge la comuniunea (cea veșnică) cu El.

10. – Mai este, astăzi, relația **părinte duhovnicesc – fiu duhovnicesc una sinceră, profundă, într-un cuvânt, autentică!**!...

– Mai rar, dar este. Să ne rugăm să se îndesească, să se întărească!...

11. – Care ar fi soluția sau modalitatea îndreptării acestei stări de fapt, a acestei situații de compromis?!...

– Implorând Providența Divină să privească spre noi cu ochi milostivi și povățuitori, convinși fiind că se aplică și aici cuvântul Scripturii care zice că „Fără de Mine nu puteți face nimic”.

12. – Credeți că lucrările de învățatură ortodoxă, „catehismele” noastre prezintă corect lucrurile cu privire la această problemă sau sunt destul de scolastice?!...

– Suntem chemați să scoatem scolasticul de aici!... Toată învățătura catehetică are o comoară de izvoare, mult folosite, cu toate că unele au fost schimbate în conținutul lor și care astfel, nu au făcut altceva decât să servească modernismului ispitit. În general, Catehismele sunt foarte bune dar și în ele se strecoară, uneori, păreri subiective.

13. – Este nevoie, cumva, de o (re)catehizare a credincioșilor noștri cu privire la această problemă a Bisericii și nu numai, adică asistăm, cumva, la o „evoluție” istorică a acestei probleme?!...

– Repet, numai Providența Divină va face lumină în privința cursului creștinismului nostru, care nu se poate concepe decât urcând din nou, spre culmile desăvârșirii!...

14. – Vedeți cumva, **o stare de revigorare a acestei situații**, sunteți optimist, în acest sens?!...

– Da, bineînțeles, nu cred, ci sunt convins că Dumnezeu Care a creat Biserica și pe om, cu promisiunea că pe Aceasta „Nici porțile iadului nu o vor birui” nu va întârzi această revigorare până la sfârșit, ci cu mijlocirea Maicii Domnului „Biserica cea Vie” se va reface Ierusalimul pământesc și abia apoi se va contopi cu cel ceresc, când va fi „un cer nou și un pământ nou”.

15. – Acum în încheierea acestui interviu v-aș ruga, Precucernice Părinte Profesor, să deslușiți câteva concluzii urmate de câteva sfaturi!...

– Dacă dorim ca Dumnezeu să îndrepte mila Sa spre noi și Biserica Lui, să fim creștini ai milei și ai iertării și să trăim mai mult în **Iisus Hristos Euharistic** și-n evlavie la Maica Domnului și așa, pururea cu Domnul vom fi până la sfârșitul veacurilor!...

Acestea fiind zise, acum la împlinirea a cinci ani de la trecerea sa în veșnicele lăcașuri, ne rugăm cu toții, într-un cuget și o simțire profundă, ca **Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească! Veșnică să-i fie amintirea și pomenirea! Amin!**...

ȘTIRI

Duminica dinaintea postului mare în Parohia arădeană Grădiște

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, în Duminica Izgonirii lui Adam din Rai (a lăsatului sec de brânză), a slujit Sfânta Liturghie arhierescă în Parohia Arad-Grădiște, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, din care au făcut parte: Pr. Mihai Octavian Blaj, consilier economic la Centrul eparhial și paroh, Pr. Viorel Roja, Pr. pensionar Gorea Teodor, Pr. pensionar Viorel Merlușcă, Pr. Iosif Toma (Sfatul Frățesc al Oastei Domnului – Sibiu), Ierom. Pimen Lupu (Certege – Jud Alba), pr. Ionel Marini (Teiuș), arhid. Tiberiu Ardelean, diac. Călin Teuca și diac. Andrei Zadic.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „Armele luminii” (cf. citirilor scripturistice: Rom. 13; 14 și Matei 6), adică ale virtuților trebuitoare în lupta împotriva întunericului, înțelegând răul, păcatul și moartea. Omul creat spre bine dar nefăcându-l prin neascultarea de Dumnezeu a alunecat din acesta spre răutate. Pentru a recăștiga raiul din care a fost alungat trebuie să poarte un război nevăzut împotriva a tot ceea ce este rău. Sfântul și Marele Post ce începe este vremea potrivită pentru împlinirea îndatoririlor creștinești. Tocmai în această zi este pomenită Sfânta Mcucenică Fotini, femeia samarineancă, ce a primit învățătura Mântuitorului la fântâna lui Iacob (după Duminica a V-a după Paști), numele ei amintind lumina, e o pildă de ascultare spre urmare. Pentru membrii Oastei Domnului, panoplia (armura) luminii este cea care trebuie să o reprezinte spre tot binele, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

După Sfânta Liturghie, Chiriarhul arădean a săvârșit slujba de parastas pentru fostul președinte al Oastei Domnului – Moise Velescu – de la a cărui trecere la cele veșnice s-au scurs 9 ani. Au fost pomeniți cu aceasta ocazie și ceilalți înaintași ai Oastei vrednici de pomenire: pr. Iosif Trifa, Ioan Marini, Traian Dorz.

În după-amiaza zilei, în biserica parohială Grădiște I, începând cu orele 15.00, părinții și frații Oastei Domnului s-au întâlnit pentru adunarea comemorativă dedicată înaintașului arădean, adunare la care a participat și IPS Timotei. Cu acest prilej, Înaltpreasfinția Sa a vorbit participanților în contextual programului adunării, referindu-se la activitatea lui Moise Velescu, subliniind totodată legătura celor de față, adică a părinților, fraților și surorilor cu citirile scripturistice ale zilei, îndemnând la strădanie continuă în unitatea Bisericii spre împlinirea celor de folos întregii obști, potrivit rânduielilor de totdeauna.

Alături de credincioși din județul nostru au participat la acest eveniment și din alte părți ale țării (Sibiu, Deva, Alba, Iași, Teiuș, Cluj, Galați, Timișoara).

Cerc pastoral - misionar la Parohia Aluniș

Parohia Aluniș din protopopiatul Arad, a găzduit duminică, 26.02.2017, întrunirea preoților din Cercul Preoțesc nr. 6 Vladimirescu, coordonat de P.C. Preot Berceanu- Negrean Petru de la Parohia Vladimirescu I.

Întrunirea a debutat la ora 1700, în biserica parohială cu hramul „Nașterea Maicii Domnului”, prin oficierea

slujbei Vecerniei intrării în Postul Mare, săvârșită de preoții prezenți în prezența a unui frumos număr de credincioși, după care a urmat prezentarea referatului cu titlul Patriarhul Justinian - prezentare biografică la împlinirea a 40 de ani de la trecerea la cele veșnice. Referatul a fost prezentat de preotul Dan Mândra de la parohia Fântânele și face parte din tematica propusă spre discuții și aprofundare de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și anume Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului.

În abordarea acestei teme, preotul referent a vorbit despre importanța cunoașterii vieții și mai ales a activității celui de-al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, pentru a ne feri de judecăți pripite și sentințe grele aruncate asupra unor personalități ale culturii și spiritualității românești. După o prezentare a datelor biografice despre PF Justinian Marina, părintele referent a insistat asupra activității Preafericirii Sale atât ca preot și director de Seminar, slujitor al Tipografiei din Râmnicu Vâlcea dar mai ales ca Patriarh într-o perioadă grea și tulbură a istoriei noastre. Țara se afla într-o situație grea, după Războiul al doilea Mondial, iar venirea la conducere a comuniștilor a adus nori negrii asupra Bisericii Ortodoxe Române. În 29 de ani de patriarhat au avut loc o seamă de evenimente care au crescut prestigiul Ortodoxiei românești în lumea creștină și l-au făcut pe Patriarhul Justinian o figură reprezentativă a întregii ortodoxii: canonizarea primilor Sfinți Români (1955) și generalizarea cultului sfinților ale căror moaște se găsesc în țara noastră; Înființarea unor așezăminte sociale pentru clericii bătrâni și bolnavi; Reorganizarea învățământului teologic ortodox (1948); Revenirea a 37 de preoți și protopopi greco-catolici, în cadrul Bisericii Ortodoxe Române (1 octombrie 1948); Întreținerea legăturilor cu Bisericile Ortodoxe surori și cu alte Biserici creștine; Inițierea unor relații cu Bisericile Vechi Orientale, prin vizite reciproce; Reintrarea Bisericii Ortodoxe Române în Consiliul Mondial al Bisericilor (1961). În încheierea referatului părinte Dan Mândra a prezentat câteva din gândurile-testament lăsate de patriarhul Justinian Marina.

La finalul întrunirii, Părintele Paroh Ilota Sorin Ioan a mulțumit tuturor celor prezenți, preoți și credincioși pentru participare. Seara s-a încheiat cu o agapă frățască.

Cerc misionar în Parohia Comlăuș

Joi, 23 februarie 2017, Parohia Comlăuș, din Protopopiatul Arad, a găzduit întrunirea preoților din cadrul Cercului pastoral-misionar Zărand, coordonați, din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei al Aradului, de către Preacucernicul Părinte Nicolae Rădulescu, preot paroh la Parohia Sântana I.

Întrunirea a început la ora 16, în biserica parohială, după care preoții prezenți s-au retras la Oficiul parohial, unde s-au purtat discuții pe tema referatului susținut de către părintele Vand Ioan, preot paroh la Parohia Comlăuș. În referatul prezentat, „Patriarhul Iustinian, ctitor de biserici și restaurator de biserici, mănăstiri și monumente istorice”, a vorbit despre rolul determinant pe care l-a avut Patriarhul Iustinian în vremuri nu tocmai favorabile Bisericii, reușind să realizeze, chiar cu sprijinul sistemului comunist multe ctitorii; s-a evidențiat și faptul că a fost patriarhul care a introdus Fondul Central Misionar, contribuția anuală a credincioșilor, măsuri prin care s-a putut realiza ridicarea multor biserici sau restaurarea celor aflate în stare de degradare, precum și alte multe realizări. În luările de cuvânt, preoții prezenți și-au adus aportul în dezbaterăa temei.

La finalul discuțiilor, preotul paroh, a mulțumit preoților care au participat la acest moment important din viața comunității pe care o păstorește. Seara s-a încheiat cu o agapă frățască.

Activitate metodică a profesorilor de religie din Arhiepiscopia Aradului

Joi, 23 februarie 2017, la Colegiul Tehnologic de Industrie Alimentară Arad a avut loc activitatea metodică cu tematica – „Predarea disciplinei Religie prin utilizarea softurilor educaționale”, destinată profesorilor care predau Religie ortodoxă, ciclul liceal. Activitatea demonstrativă a fost susținută de către d-na prof. Țolea Florina, la cl. a XI-a. Au fost prezenți alături de profesorii de religie, arhid. prof. Florin Sirca, inspector școlar de specialitate, prof. Sinaci Maria, responsabil cerc, protos. dr. Iustin Popovici, consilier cultural în cadrul Arhiepiscopiei Aradului, din încredințarea Înaltpreasfințitului Timotei Sevcicu, Arhiepiscop al Aradului.

Pentru început, d-na prof. Țolea Florina a susținut lecția demonstrativă cu titlul „Semnificația așezării sfințelor icoane în biserică”, în care a urmărit, pe de-o parte, consolidarea cunoștințelor despre icoana creștină și semnificația ei dogmatică, cultică și morală, prin audierea unor referate citite de către elevi, iar pe de altă parte, folosindu-se de aplicație interactivă intitulată „Sfânta Biserică - poartă către Cer”, le-a prezentat elevilor un tur virtual al unei biserici, arătându-le cele trei părți componente ale bisericii (pronaos, naos și altar), icoanele prezente în fiecare dintre aceste părți, precum și semnificația așezării icoanelor în Sfânta Biserică. Pentru fixarea noilor cunoștințe, elevii au utilizat atât fișe de lucru, cât și softul educațional, recurgând la rezolvarea unor sarcini individuale de muncă. A urmat partea de analiză a activității didactice și o dezbateră în legătură cu utilizarea mijloacelor moderne în actul de predare/învățare/evaluare la orele de religie. Părintele consilier dr. Iustin Popovici și-a exprimat mulțumirea față de cele prezentate în prima parte a activității metodice și i-a asigurat pe toți profesorii de Religie, de toată deschiderea și susținerea din partea Centrului Eparhial, încurajându-i pe mai departe la mărturisirea lui Hristos în școlile și parohiile în care își desfășoară activitatea. Felicitând-o pe d-na prof. Țolea Florina, mai mulți profesori au argumentat în favoarea unui demers didactic, apelând la facilitățile oferite de mijloacele moderne, astfel încât lecțiile să fie atractive pentru elevi și cu maximă eficiență în procesul de predare/învățare. Propovăduirea valorilor creștine se poate face și prin utilizarea noilor tehnologii de comunicare și mass-media. Inspectorul de specialitate, diac. prof. Florin Sirca, a îndemnat participanții să utilizeze softul educațional în cadrul orelor de religie, dar să aibă în vedere efectul utilizării acestui mijloc de învățământ și să adapteze metoda în funcție de specificul clasei de elevi.

De asemenea profesorii au fost înștiințați de noile programe extracurriculare desfășurate în cadrul Arhiepiscopiei Aradului și chemați să implice cât mai mulți elevi în îndeplinirea lor.

Știrile au fost preluate de pe site-ul episcopiaaradului.ro

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Diac. CAIUS CUȚARU
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:
Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.